

دیدگاه

دکتر فراز مجاب

گروه فارماکولوژی دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

ضرورت یا عدم ضرورت تاسیس این سازمان و شرایط و مسایل مربوط به آن نیست.
۱ - در این مقاله آمده است: «بعد از ۲۶ سال از تصویب سرفصل ستاد انقلاب فرهنگی، نیاز مبرمی به تغییر بیش از ۶۰ درصد از واحدهای درسی داروسازی احساس می‌شود.»
ایشان چگونه متوجه شده و بر اساس کدام بررسی فهمیده‌اند که لازم است این حجم از

جناب آقای دکتر سیامک نژاد، سردبیر محترم و زحمتکش ماهنامه دارویی رازی سلام علیکم
احتراماً، اینجانب مایلیم در مورد مقاله آقای دکتر بهزاد نجفی که در رازی شماره مهر ۸۶ - صفحه ۵۶ تحت عنوان «پیرامون سازمان غذا و دارو در ایران» نوشته شده، نکاتی را ذکر و اعلام کنم. مقدمتاً عرض می‌کنم که نامه اینجانب در مورد

خود را زاید خواهند انگاشت و موجب بی‌علاقگی سرخوردگی و افت تحصیلی آنان می‌شود!

۲- دکتر نجفی گفته‌اند اکثر دروس موجود برای نیازهای واقعی یک داروساز داروخانه به دردمخور نیستند زیرا اولین فکر و ذکر داروساز (اجباراً) مسایل اقتصادی است! آخر این هم شد دلیل؟ اگر داروساز در داروخانه، مجبور است یا لازم است این گونه باشد، پس دروس داروسازی ایراد دارند؟!

۳- در مورد بازآموزی‌ها گفته‌اند «سیستم فعلی دوره‌های بازآموزی برای بسیاری از داروسازان غیرضروری بوده و کاربرد ندارد.» چه کسی می‌تواند اثبات کند که این گونه است؟ آیا در این مورد تحقیق و بررسی‌ای انجام شده که ایشان به این نتیجه رسیده‌اند؟

بر اساس برداشت‌های اینجانب به‌عنوان یکی از مجریان برگزاری بازآموزی‌های داروسازی در کشور و مطالعه نظرخواهی‌ها و آنالیز آماری آن‌ها که به‌صورت مکتوب موجود است، داروسازان، در مجموع از ماهیت کلی و برنامه‌ها و سرفصل‌های بازآموزی حتی موارد صنعتی رضایت دارند، گرچه عمدتاً از اجرای برنامه‌ها گله‌مندند و مایل به اجرای بهتر برنامه‌ها هستند. ممکن است گروهی از داروسازان نسبت به شرکت در دوره‌های بازآموزی بی‌حوصله باشند، ولی همگی معتقد به ضروری بودن آن می‌باشند. یک داروساز که اخیراً از آمریکا آمده بود، سطح علمی اساتید بالینی بازآموزی‌ها را از آمریکا بهتر می‌دانست.

دکتر نجفی گویا اصلاً نمی‌دانند که ۶-۵ سالی است که سرفصل برنامه‌ای بازآموزی داروسازان تغییر کرده و تقریباً همه آن‌ها به‌صورت بالینی

واحدهای داروسازی تغییر کند، آقای دکتر نجفی شاید ندانند که به تازگی سرفصل دروس رشته داروسازی تغییر کرده ولی شورای داروسازی کشور که علی‌الظاهر، مطلع‌ترین افراد آموزش داروسازی ایران در آن عضو هستند، تقریباً باز همان دروس قبلی با تغییرات اندک را اعلام کرده‌اند، زیرا تشخیص داده‌اند که همان دروس قبلی لازم است، اگر به قول نویسنده داروخانه در ایران جایگاه واقعی خود را ندارد، تقصیر دروس و واحدهای رشته داروسازی نیست. در هر کشوری بسته به نیازی که مسئولان آموزشی آن کشور انجام می‌دهند، دروس رشته‌های مختلف را تنظیم و تدوین می‌کنند ممکن است بعضی از آن‌ها در نظر اول، چندان لازم هم نباشد یا این طور به نظر برسد، ولی حتماً دلایلی برای ارایه آن وجود دارد.

نویسنده محترم بگویند این ۶۰ درصد (یعنی حدود ۱۲۰ واحد درسی زاید) چه هستند؟ شاید به حسب ظاهر، دروسی مانند شیمی تجزیه، فیزیکال فارماسی، روش‌های دستگاهی و بیوفارماسی و امثالهم برای داروساز بخش تحقیق و صنعت مفیدتر باشند، ولی داروساز داروخانه هم لازم است این دروس را بخواند و اطلاعاتی از آن‌ها داشته باشد اگر این دروس را حذف کنیم، داروساز را در حد یک تکنسین نسخه‌پیچ داروخانه تربیت می‌کنیم. کاش ایشان دروس داروسازی کشورهای مختلف را بررسی می‌کردند، آنگاه می‌دیدند که دروس آنان از ما تخصصی‌تر و سخت‌تر است. تصور کنید عده‌ای از دانشجویان سال‌های پایین‌تر رشته داروسازی این مطلب و این رقم را در مجله پرخواننده‌ای مثل رازی مطرح و این رقم را در مجله پرخواننده‌ای مثل رازی بخوانند، آن وقت با اعتماد به «رازی»، دروس

درآمده است و باز هم کمیته‌ای جهت بازنگری و تدوین مجدد برنامه‌ها تشکیل شده است. نمی‌دانم آخرین باری که در یک بازآموزی شرکت کرده‌اید چه زمانی بوده است؟!

۴ - همچنین گفته‌اند «مطالبی که در مجلات تخصصی نوشته می‌شود، حاوی مطالب بسیار سطح بالایی است که در داروخانه کاربرد ندارد و در دوره‌های PhD تدریس می‌گردد...».

این چه حرف و ایرادی است که ایشان می‌گویند؟ آیا معتقدند که در مجلات تخصصی نباید مطالب سطح بالا نوشته شود؟ که باید نوشته شود.

■ آیا مطالب تخصصی و ژورنال‌ها نباید برای دوره‌های PhD تدریس گردد؟ که باید تدریس شود.

■ آیا معتقدند ژورنال‌ها و مطالب آن، برای دوره‌های عمومی داروسازی تدریس می‌گردد؟ که این گونه نیست.

■ آیا معتقدند سطح درس فارماکولوژی، بالاست و باید آسان‌تر تدریس شود؟ که اشتباه می‌کنند اساتید فارماکولوژی در سطح مناسب و در حد داروسازی عمومی و برای داروخانه، فارماکولوژی را تدریس می‌کنند. اتفاقاً تدریس مکانیزم اثر نیتریک اکساید و توصیف اثرات آن، برای داروساز داروخانه بسیار لازم و ضروری است، با این تدریس داروسازی خواهد توانست جزییات تجویز یک دارو از قبیل تداخلات، عوارض، دوز، روش مصرف، ورود داروهای جدید و سایر مسایل مربوط را برای پزشک یا بیمار توضیح دهد.

۵ - چرا نویسنده می‌گویند داروسازان نمی‌توانند اثرات و عوارض سرماخوردگی و آنتی‌هیستامین را

توضیح دهند؟ شاید عده کمی از داروسازان اتفاقاً این گونه باشند، ولی همه آن‌ها به خاطر آموزش صحیح و درست فارماکولوژی بهتر از آن را هم می‌توانند بیان کنند، حتماً خود ایشان هم می‌توانند این موارد را توضیح دهند.

۶ - به نظر می‌آید دکتر نجفی اطلاع دقیقی از وضعیت آموزش داروسازی، بازآموزی‌ها و داروخانه‌های ایران ندارند که به همه چیز داروسازی کشور ایراد گرفته‌اند. تحقیر رشته داروسازی توسط خود داروسازان کشور، جالب نیست، این کار باعث افت روحیه و سرشکستگی و سرخوردگی دانشجویان داروسازی و خود داروسازان می‌شود کاش ایشان قبل از نوشتن این مقاله بیشتر مطالعه می‌کردند یا با داروسازان و سایر کارشناسان مشورت می‌نمودند. شاید هم بهتر بود «نشریه رازی» این نکات را اصلاً چاپ نمی‌کرد!

به نظر اینجانب یکی از مشکلات اصلی داروسازی در ایران این است که خود مسؤولان داروسازی کشور، به داروسازی و همکاران داروساز خود ایراد می‌گیرند و به جای آن که صراحتاً به مشکلات اصلی اشاره کنند، و راه‌حل پیشنهاد نمایند، صرفاً نقاط ضعف را پررنگ کرده به اصطلاح خودمانی: «خودشان توی سر داروسازی کشور می‌زنند!».

